

Биология

PISAга багытталган тест

8 - класс

<p>Тапшырма 7/1 <i>Оң тараптагы текстти окуп чыккыла. Берилген маалыматтарга таянып туура жооп бергиле.</i></p> <p>1-суроо: Эгерде бул бейтааныш аскер адамы донор болуп берсе, анда ага туура келген Ариеттин досунун (реципиенттин) канынын тобу жана резус фактору кандай болушу керек? <i>Бир нече туура жоопторду тандагыла:</i></p> <p>А) АВ Rh- Б) В Rh+ В) А Rh+ Г) В Rh-</p>	<p style="text-align: center;">Кан өмүрдү сактап калат</p> <p>Ариет автокырсыктан жабыркаган досуна кан берүүчү-донор издеп чыкты. Алдынан алгачкы кабылган аскер адамынын кийиминдеги A (II) R- жазууну көрүп, жүгүрүп барды да шашкалактап, “Байке, кечиресиз менин досума донор боло аласызбы”-деп сурады. Аскер адамы Ариетти түшүнүү менен карап “Макул, каным туура келсе донор болуп берем ”-деди.</p>								
<p>Тапшырманын мүнөздөмөлөрү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү : тирүү системалар • Баалоонун компетенттүүлүгү: табигый-илим изилдөө ыкмаларын пайдалануу • Контексти: жекече • Деңгээли: орто (продуктивдүү) • Тапшырманын форматы: бир нече туура жооптуу • Баалоо объекти: кубулуштарды түшүндүрүү үчүн туура келген табигый-илимий билимдерди пайдалануу • Максималдуу упай: 2 • Текшерүү ыкмасы: программа аркылуу 	<p>Баалоо системасы</p> <table border="1" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th>Упай</th> <th>Критерийдин мазмуну</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2</td> <td>Туура жооп: 1,3 (AB)</td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>Бир туура жооп тандалып, экинчи жооп болбосо же эки жооптун бири туура, экинчиси ката болсо</td> </tr> <tr> <td>0</td> <td>Башка жооптор же жооп жок</td> </tr> </tbody> </table>	Упай	Критерийдин мазмуну	2	Туура жооп: 1,3 (AB)	1	Бир туура жооп тандалып, экинчи жооп болбосо же эки жооптун бири туура, экинчиси ката болсо	0	Башка жооптор же жооп жок
Упай	Критерийдин мазмуну								
2	Туура жооп: 1,3 (AB)								
1	Бир туура жооп тандалып, экинчи жооп болбосо же эки жооптун бири туура, экинчиси ката болсо								
0	Башка жооптор же жооп жок								

<p>Тапшырма 7/2 <i>Оң тараптагы текстти окуп чыгып, суроого туура жооп бергиле.</i></p> <p>2-суроо: Ариеттин досуна дарыгерлер сунуштаган тамак-аштар менен чогуу, бир убакта төмөндөгү азыктардын кайсынысын пайдаланууга болбойт дешти? <i>Бир гана туура жоопту танда:</i></p> <p>А) боор Б) сүт В) кызылча Г) жашыл алма</p>	<p style="text-align: center;">Кан өмүрдү сактап калат</p> <p>Ариеттин досу көп өтпөй сакайып чыкты. Дарыгерлер ага канындагы гемоглобинди көтөрүү үчүн ичилүүчү дарыдан сырткары, курамында темир көп кармалган тамак-аштарды да сунушташты.</p>
---	--

<p>Тапшырманын мүнөздөмөлөрү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү : тирүү системалар • Баалоонун компетенттүүлүгү: кубулуштарды илимий жактан түшүндүрүү • Контексти: жекече • Деңгээли: төмөн (репродуктивдүү) • Тапшырманын форматы: бир туура жооптуу • Баалоо объекти: кубулуштарды түшүндүрүү үчүн туура келген табигый-илимий билимдерди пайдалануу • Максималдуу упай: 1 • Текшерүү ыкмасы: программа аркылуу 	Баалоо системасы:	
	Упай	Критерийдин мазмуну
	1	Туура жооп: 2 (Б)
	0	Башка жооп же жооп жок

<p>Тапшырма 7/3 <i>Оң тараптагы текстти окуп чыккыла. 2-тапшырмадагы жообуңарга таянып түшүндүрмө бергиле.</i> 3-суроо: Эмне себептен бул жоопту тандадың? Себебин түшүндүр:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>Кан өмүрдү сактап калат</p> <p>Аз кандуулуктун себеби ар түрдүү болушу мүмкүн. Алардын эң көп кездешкени: организмге керектүү болгон заттардын жетишсиз келиши, зат алмашуудагы түрдүү көйгөйлөр болуп саналат.</p>
--	---

<p>Тапшырманын мүнөздөмөлөрү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү : тирүү системалар • Баалоонун компетенттүүлүгү: табигый-илим изилдөө ыкмаларын пайдалануу • Контексти: жекече • Деңгээли: орто (продуктивдүү) • Тапшырманын форматы: ачык (кенен жооптуу) • Баалоо объекти: кубулуштарды түшүндүрүү үчүн туура келген табигый-илимий билимдерди пайдалануу • Максималдуу упай: 2 • Текшерүү ыкмасы: эксперт аркылуу 	Баалоо системасы:	
	Упай	Критерийдин мазмуну
	2	Түшүндүрмө: Сүт курамында темир кармаган азыктар менен чогуу пайдаланылса, анда темирдин организмге сорулушу начарлайт, демек ал азыктын пайдасы деле тийбейт.
	1	Организмге темир жетишпей калат же сүт темирдин сиңишине тоскоолдук кылат
	0	Башка жооп же жооп жок

<p>Тапшырма 7/4 <i>Оң тараптагы текстти окуп, таблицаны талдап чыккыла. Берилген маалыматтарга таянып жооп бергиле.</i></p>	<p>Кан өмүрдү сактап калат</p> <p>Бир нече айда Ариеттин досунун гемоглобини нормага келди. Бирок, ал мурункуга караганда өтө арыктап, оозу</p>
---	--

<p>4-суроо: Берилген анализдин жыйынтыгындагы көрсөткүчтөрдү жана оорунун белгилерин талдап чыгып, Ариеттин досу кайсы ооруга чалдыкты деп болжолдосок болот? <i>Бир гана туура жоопту тандагыла:</i> А) каны аздуулук Б) ак кан В) кант диабети Г) каны уюбагандык (гемофилия)</p>	<p>кургап, тез эле суусап, бат-баттан заара ушатып, колу-буттарынын манжалары чымырап, көрүүсү начарлап, шайы кетип жүрдү. Муну байкаган Ариет досун алып барып кандын биохимиялык анализин тапшыртып, жыйынтыгы чыкты.</p> <table border="1" data-bbox="853 398 1364 728"> <thead> <tr> <th>Көрсөткүчтөр</th> <th>жыйынтыгы</th> <th>норма</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Жалпы белок, г/л</td> <td>74,3</td> <td>66,0-83,0</td> </tr> <tr> <td>Билирубин, мкмоль/л</td> <td>14,5</td> <td>5,0-21,0</td> </tr> <tr> <td>Мочевина, ммоль/л</td> <td>6,3</td> <td>2,5-6,4</td> </tr> <tr> <td>Глюкоза, ммоль/л</td> <td>8,6</td> <td>3,5-6,1</td> </tr> <tr> <td>Кальций, ммоль/л</td> <td>4,7</td> <td>3,4-5,3</td> </tr> </tbody> </table>	Көрсөткүчтөр	жыйынтыгы	норма	Жалпы белок, г/л	74,3	66,0-83,0	Билирубин, мкмоль/л	14,5	5,0-21,0	Мочевина, ммоль/л	6,3	2,5-6,4	Глюкоза, ммоль/л	8,6	3,5-6,1	Кальций, ммоль/л	4,7	3,4-5,3
Көрсөткүчтөр	жыйынтыгы	норма																	
Жалпы белок, г/л	74,3	66,0-83,0																	
Билирубин, мкмоль/л	14,5	5,0-21,0																	
Мочевина, ммоль/л	6,3	2,5-6,4																	
Глюкоза, ммоль/л	8,6	3,5-6,1																	
Кальций, ммоль/л	4,7	3,4-5,3																	
<p>Тапшырманын мүнөздөмөлөрү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү : тирүү системалар • Баалоонун компетенттүүлүгү: жыйынтык чыгаруу үчүн маалыматтарды интерпретациялоо • Контексти: жекече • Деңгээли: жогору (креативдүү) • Тапшырманын форматы: бир туура жооптуу • Баалоо объекти: маалыматты талдоо, интерпретациялоо жана туура келген чечим чыгаруу • Максималдуу упай: 2 • Текшерүү ыкмасы: программа аркылуу 	<p>Баалоо системасы:</p> <table border="1" data-bbox="831 828 1453 1131"> <thead> <tr> <th>Упай</th> <th>Критерийдин мазмуну</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2</td> <td>Туура жооп: 3 (В)</td> </tr> <tr> <td>0</td> <td>Башка жооп же жооп жок</td> </tr> </tbody> </table>	Упай	Критерийдин мазмуну	2	Туура жооп: 3 (В)	0	Башка жооп же жооп жок												
Упай	Критерийдин мазмуну																		
2	Туура жооп: 3 (В)																		
0	Башка жооп же жооп жок																		

<p>Тапшырма 7/5 <i>Оң тараптагы текстти окуп, таблицаны талдап чыккыла. Берилген маалыматтарга таянып жооп бергиле.</i> 5-суроо: Сунушталган пациенттердин (1-4) кан анализдеринин ичинен кайсынысы Ариеттики? <i>Бир гана туура жоопту тандагыла:</i> А) 1 Б) 2 В) 3 Г) 4</p>	<p>Кан өмүрдү сактап калат</p> <p>Кандагы өзгөрүүлөр көпчүлүк учурда бүтүндөй организмдеги жүрүүчү процесстерди чагылдырып турат. Андыктан Ариет өзүнүн бир аз алсырап, тердеп, демигип жана анча чоң эмес физикалык жумуштан бат чарчап, көбүрөөк башы айланып, өңү кубарып калгандыгын байкап, ал дагы досу менен барганда жалпы кандын анализин тапшырды.</p> <p>Төмөндө төрт пациенттин (1-4) канынын анализдери келтирилген:</p> <table border="1" data-bbox="909 1921 1404 2074"> <tbody> <tr> <td>1. Эритроциттердин саны</td> <td>Норма</td> </tr> <tr> <td>Лейкоциттердин саны</td> <td>Көп</td> </tr> <tr> <td>Тромбоциттедин саны</td> <td>Норма</td> </tr> </tbody> </table>	1. Эритроциттердин саны	Норма	Лейкоциттердин саны	Көп	Тромбоциттедин саны	Норма
1. Эритроциттердин саны	Норма						
Лейкоциттердин саны	Көп						
Тромбоциттедин саны	Норма						

	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="895 293 1251 371">2. Эритроциттердин саны</td> <td data-bbox="1251 293 1385 371">аз</td> </tr> <tr> <td data-bbox="895 371 1251 412">Лейкоциттердин саны</td> <td data-bbox="1251 371 1385 412">Норма</td> </tr> <tr> <td data-bbox="895 412 1251 490">Тромбоциттердин саны</td> <td data-bbox="1251 412 1385 490">Норма</td> </tr> </table> <table border="1"> <tr> <td data-bbox="895 524 1251 602">3. Эритроциттердин саны</td> <td data-bbox="1251 524 1385 602">Норма</td> </tr> <tr> <td data-bbox="895 602 1251 642">Лейкоциттердин саны</td> <td data-bbox="1251 602 1385 642">Төмөн</td> </tr> <tr> <td data-bbox="895 642 1251 721">Тромбоциттердин саны</td> <td data-bbox="1251 642 1385 721">норма</td> </tr> </table> <table border="1"> <tr> <td data-bbox="895 844 1251 922">4. Эритроциттердин саны</td> <td data-bbox="1251 844 1385 922">Норма</td> </tr> <tr> <td data-bbox="895 922 1251 963">Лейкоциттердин саны</td> <td data-bbox="1251 922 1385 963">Норма</td> </tr> <tr> <td data-bbox="895 963 1251 1041">Тромбоциттердин саны</td> <td data-bbox="1251 963 1385 1041">Төмөн</td> </tr> </table>	2. Эритроциттердин саны	аз	Лейкоциттердин саны	Норма	Тромбоциттердин саны	Норма	3. Эритроциттердин саны	Норма	Лейкоциттердин саны	Төмөн	Тромбоциттердин саны	норма	4. Эритроциттердин саны	Норма	Лейкоциттердин саны	Норма	Тромбоциттердин саны	Төмөн
2. Эритроциттердин саны	аз																		
Лейкоциттердин саны	Норма																		
Тромбоциттердин саны	Норма																		
3. Эритроциттердин саны	Норма																		
Лейкоциттердин саны	Төмөн																		
Тромбоциттердин саны	норма																		
4. Эритроциттердин саны	Норма																		
Лейкоциттердин саны	Норма																		
Тромбоциттердин саны	Төмөн																		
<p>Тапшырманын мүнөздөмөлөрү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү : тирүү системалар • Баалоонун компетенттүүлүгү: жыйынтык чыгаруу үчүн маалыматтарды интерпретациялоо • Контексти: жекече • Деңгээли: жогору (креативдүү) • Тапшырманын форматы: бир туура жооптуу <p>Баалоо объекти: маалыматты талдоо, интерпретациялоо жана туура келген чечим чыгаруу</p> <ul style="list-style-type: none"> • Максималдуу упай: 2 • Текшерүү ыкмасы: программа аркылуу 	<p>Баалоо системасы</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="895 1133 1007 1229">Упай</th> <th data-bbox="1007 1133 1461 1229">Критерийдин мазмуну</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="895 1229 1007 1328">2</td> <td data-bbox="1007 1229 1461 1328">Туура жооп: 2 (Б)</td> </tr> <tr> <td data-bbox="895 1328 1007 1426">0</td> <td data-bbox="1007 1328 1461 1426">Башка жооптор же жооп жок</td> </tr> </tbody> </table>	Упай	Критерийдин мазмуну	2	Туура жооп: 2 (Б)	0	Башка жооптор же жооп жок												
Упай	Критерийдин мазмуну																		
2	Туура жооп: 2 (Б)																		
0	Башка жооптор же жооп жок																		